

לחרמי הנים יחול הקדש עילוי, ועל כן נקט התנה בלשון רבים, שבעם דין זה קאי גם על קדשי בדק הבית.

זומקדיישין אתן הקדש עילוי. ישנן דעתות הסובבות שאין אדם יכול להகנות לחבבו וכות 'טובת הנאה' שיש לו בדברים מסוימים [עכ"פ לדעת האומר 'טובת הנאה אינה ממוּן'], שזכות זו אין בה ממש בעשות בה הקנאה (יע' קצחות החשן רעו סק"ב רג סק"א; נתיה"מ רעו סק"ה; בית הלוי ח"ג מוג, בדעת העיטור). ומכל מקום מבואר כאן שאפשר להקדיש קדשי מזבח לבודק הבית ב'קדש עילוי', ומתחייב המקדש להקדש דמי טובת הנאה שיש לו באותו קדשים. בטעם הדבר נאמרו כמה פירושים:

יש מי שכתב שהקדש חל מגורת הכתוב ואין ללמד קניינים מהקדש (עפ"י שו"ת מהרי"ט ח"ב ז"ד ח). ויש מפרשים ש'קדש עילוי' אינו חל בוגוף הדבר אלא גורת הכתוב היא שמתחייב בדיםיו, ولكن מועיל הקדש זה להתחייב דמי טובת הנאה (עפ"י בית אפרים או"ח מא ותורות חד או"ח מד, ב – עפ"י מהרי"ט; אהיעזר ח"ג אה; חיליקת יואב ח"מ כג. ויש דעת ש'קדש עילוי' חל מדרבנן לדעת חלק מהאמוראים – ערשי' במשך הסוגיא).

יש אומרים: דוקא מעשה קניין משיכה אינו תופס בטובת הנאה, שהוא זכות חיזונית ואינה בגוף החפץ כדי שהקנין יתפוס בה, אבל הקדש החל בדיבורו, מועיל אף על טובת הנאה (עפ"י מקור חיים בפתחה להל' פסח תלא סק"ג. מובה כ"זangan. תלמודית ערך 'טובת הנאה' ברוך יט עט' קלט).

(ע"ב) **'בבعلי מומין שיפדו הכתוב מדבר...'** – ואם תאמר, שמא דוקא בבעל מום מעיקרו, אבל גם ונעשה בעל מום אין לו פדיון? – אפשר מדרチיב כל בחמה טמאה משמעו אף בתם ונעשה בעל מום יש לו פדיון. אי נמי מדרチיב אשר לא יקריבו משמעו שמדובר בשוחקה להקרבה. גם י"ל (כפי שיש לשימוש מפרש"י על התורה) שעיקר הכתוב בא ללמד שאין לפדיון לתמיינים, שלא נאמר שהבהמה כמנה שעד שלא נתקדשה בכללי יש לה פדיון (עפ"י חדשים ובאורים).

דף לג

(ע"ב) **'כל הקדשים שנפל בהן מום וחתן, רבבי מאיר אומר יקברו וחכמים אומרים יפדו.'** פירוש, שהחטם בפניהם [שאם בחוץ הלא נראה שאסורים מדרבנן מטעם 'חוותי חוי' ואף על פי שאין ראויים לפניהם ואין חיביים עליהם כרת]. ובזה נחלקו ר"מ וחכמים; האם דין כדין חולין שנשחטו בעורה כיון שהם עומדים להיפדות, הילכך דין בקבורה, או כיון שקדשים הם והוא בני פדיון קודם שחיתתם, גם עתה יש להם פדיון. ועדין צ"ע (עפ"י שפת אמרת).

זואלו הן הנשראפין... ותרומה טמאה – שני טעמים בדבר; לפי שתרומה דומה לקדשים. ועוד שמא יבוא לידי תקללה, לאכלה – לכך הזכיר הchemim שרפה (עפ"י רש"י שבת כה: כה). ואעפ"י שמדאוריתא אין דין תרומה טמאה בשירה דוקא אלא מדרבנן – אפרה מותר [כפי שימוש מפשט הדברים שהתרומה נמנית עם שאר הנשראפים], מושום שתרומה טמאה איסורה אכילה והאיסור הנאה. וגם לפי מה שכתו הთוט' שהתרומה אסורה בהנאה של כלוי, האפר מותת, שענין כיולי כמווהו אכילה וזה שיק ריק בגוף הדבר שם תרומה עלייו ולא באפר (עפ"י קהילות יעקב פסחים יח). ויש סוכרים [על פי הטעם הראשון] שריפה בתרומה הוא דין תורה, בדומה לקודש (כן דעת הריב"א בתוס' שבת כד: ד"ה לפ"י, וכן צדדו שם התוט' שם כה. ד"ה קר).

ואם תאמר (כון הקשה הרש"ש), אם כן כיצד מותר לולף יין של תרומה טמאה לקרקע (כמו שאמרו בפסחים כ), והלא קדשים שנפלו דינם בשရיפה, אף במשקין, כמו שאמרו (בזבחים צב) הדם והשמן והמנחות והנכדים שנטמאו – עושה להן מערכה בפני עצמן ושורפן (וכן אמרו בתוספתא סוף תמורה שנייה שנטמא עשו לה מורה ושורפן).

ויש לומר, מפני שמשקין אינם בני שריפה אלא האש מבשת אותם ובכך הם מתכללים, על כרחך לומר שדין 'שריפה' האמור בהם מתתקיים בכל איבוד מן העולם ולא דוקא בשရיפה, הילך כשמולף יין על ארמה הרי זהו בייעורו ומותר, ואולם קדשים פטולים שדינם לשורפן בעוריה דוקא (בקדש באש תשדרף), והלא העורה יכולה מרוצפת אבניים, לפיכך אין מתתקיים שם איבוד כי אם על ידי כילוי באש (עפי' קהילות יעקב תמורה טו).

לי זו, מה שפרש רשי' את שרכן לשורף ואת שרכן להקרב יקר – ערלה וכלי הכרם, לאו דוקא הוא [ודלא כחרש"ש שפרש לאפקי תרומה טמאה] שהרי גם שאר איסורי הנהה של משקון דין בקבורה, דהיינו בייעורם, אלא לפרש בא שבערלה וכלה"כ עצם מותם שדרכם בשရפה ויש מהם בקבורה. ו王某 בא לאפקי משקי קדשים שאף שאינם ראויים לשוריפה אינם נקברים כאמור.

וע' מקדש דוד (ז"י) שהקשה ממה שמצינו בכ"מ שדם פסול ישך לאמה (ע' זבחים לד: עה. ורש"י שם פב), וכן דין בשוריפה כMOVABA בבריתא ברף צב הנ"ל 'הדם והשמן... שנטמאו עושה להן מערכה בפ"ע ושורפן'.

דף לד

'אשם תלוי ישרף. רבבי יהודה אומר: יקר'. רשי' כאן וכן הرمbam בפירוש המשנה מפרשין שמדובר שנודע לו קודם לאחר שחיטתו שלא חטא. וכן כתוב רבנן בפסחים (כח). בין באשם תלוי בין בחטא העוף הבאה על הספק, שנודע לו קודם מתן הדם.

(בר"ח שם MOVABA בבריתא הכוורת אש תלוי וחטא העוף הבאה על הספק עם חולין שנחטו בעוריה, שר"י אומר בقولם בקבורה ור"ש אמר בשוריפה. ומשמע לכוארה שהכל מחולקת אחת היא, שהרי אש תלוי שנודע לו קודם וריקה נעשה חולין בעוריה.

ולפי"ז יש לישב תמיית התוס' בפסחים (כח). ד"ה אמרו לו לדביריהם ודרבנן אש תלוי בשוריפה אפילו לא ליפין חמץ מגנתר. אך אם טועם משום חולין בעורה ATI שפיר, שהרי שריפתם אינה מדין תורה כמו"כ רשי'. והתוס' לשיטתם הולכים שפרשין דגזה"כ הדא, כבਸמון.

ואולם תנא דמתניתין נקט בסתם חולין בעורה בקבורה ואש תלוי בשוריפה. יתכן מפני שסביר שגם א"ת שנודע קודם וריקה אינו חולין (ע' בカリות כג-כד מחולקת תנאים), או שסביר שבזה ודי יש לגוזו אתו קדשים, ולכך בשוריפה מדררבנן (וכ"כ בשפ"א). וכן צ"ל בחטא העוף הבאה על הספק, שאם נודע קודם המיצוי הריחי חולין מדאוריתא (ע"ש כה), ולפר"ח בואה מוזכר במתניתין וסתם התנא שירף, דלא כחולין בעורה. ולפי"ז אפרם אסור שהרי מדאוריתא אין דין בשוריפה.

ואולם הראב"ד (בפירושו לתורת כהנים ט,ד) כתוב שאשם תלוי וחטה"ע הבאה על הספק שנפלו דינים בקבורה (לרבבי יהודה) מפני שאינם דומים לקורבנות המילואים שתכתב בהם שריפה. וכן רשי' בפסחים (שם) פירש מחולקתם באשם תלוי שארע בו פטול (וכן משמע מהתוס' שם שהביאו מטו"כ דרשה על כה, ומשמע שגורת הכתוב היא בכל אש תלוי וחטה"ע הבאה על הספק. וע"ע בשפ"א כאן).

זוכה הנשrapין לא יקרבו. פרשי' ט, טמא ימצאים אדם ויأكلם. והקשה הגראע"א (בגליון ובתשובה קמד)